

ПРИЛОГ XIII

**Ремедијација, престанок со работа, повторно
започнување со работа и грижа по престанокот
на активностите**

СОДРЖИНА

I.	Запознавање.....	1
II.	Планиран престанок со работа.....	1
	Фаза 1. Намалување на суровините.....	1
	Фаза 2. Планирано запирање на ротациона печка и електро печка.....	1
	Фаза 3. Отстранување на вишокот на остатокот од теренот.....	1
III.	Неочекуван (ненадеен) престанок со работа.....	1
	1. Процедура на запирање на Ротационата печка.....	2
	2. Процедура на запирање на Електро печка.....	2
	3. Процедура на запирање на Конвертор.....	2
	4. Процедура на запирање на Холдинг печка.....	2
IV.	Континуиран престанок со работа на дел од компанијата: пример: рекултивација на дел од одлагалиштето за троска.....	2

I. ЗАПОЗНАВАЊЕ

Во согласност со Македонската регулатива и Законот за Животна средина (Скопје-Јуни, 2005 година), член 120, "Операторот треба да поднесе план со мерки за ремедијација на теренот на кој е изградена инсталацијата". Заради ова во 2014 година изработен е План за престанок со работа и управување со резидуи и истиот е доставен до Министерството за животна средина.

Генерално, постојат две варијанти при запирање со активностите:

1. Цената на никелот да опаѓа и истата да не дозволува каков било профит на компанијата, со што ќе имаме планираното запирање со активностите.
2. Голем дефект на опремата кој ќе ја примора фабриката да запре, со цел да го отстрани дефектот.

Овие варијанти при запирање со активностите покажуваат дека најмалку во среден период во иднина, овој терен ќе се одржува во работна кондиција. Тоа значи дека ако оваа фабрика мора да прекине со работа, поради дефект, или опаѓање на цената на никелот, мора да се преземе грижа по запирање со активностите.

Овој Прилог ќе претстави три видови на престанок со работа:

1. Планиран престанок со работа за целата фабрика: карактеристичното опаѓање на цената на никелот на светската берза,
2. Неочекуван (ненадеен) престанок со работа: во случај на голем дефект кој ќе ја примора фабриката одеднаш да запре,
3. Континуиран престанок со работа на дел од компанијата: за време на нормална работа на компанијата, некои делови ќе бидат во состојба на престанок со работа. Типичен пример за ова е престанок со работа на одлагањето на троската.

II. ПЛАНИРАН ПРЕСТАНОК СО РАБОТА

Фаза 1. Намалување на суровините

Во случај на престанок со работа, материјалите и другите залихи треба да се потрошат. Неискористените хемикалии и супстанции, ако е можно, треба да се вратат во трговија. Сите останати материјали треба прописно да се распоредат.

Фаза 2. Планирано запирање на ротациона печка и електро печка

Фаза 3. Отстранување на вишокот на остатокот од теренот

Остатокот, како што е отпадно масло и маст, треба да го превземе компанија која поседува лиценца.

Мазутот, складиран во два резервоари од по 10 000 m³, треба да се испразни и исчисти од специјализирана компанија.

III. НЕОЧЕКУВАН (НЕНАДЕЕН) ПРЕСТАНОК СО РАБОТА

Во овој случај запирањето со работа на опремата мора да биде во согласност со нејзината позиција во технолошкиот процес:

1. Лепол решетка- Ротациона печка,
2. Електро печка,
3. Конвертор,
4. Холдинг печка.

1. Процедура на запирање на Ротационата печка

- Празнење на материјалот (пелети) од ротационата печка,
- Постепено намалување на температурата,
- Запирање на бренерот,
- Чистење на опремата (внатре и надвор) од прашина и суровини,
- Вртење на ротационата печка мора да се изведува секоја недела за една четвртина од кругот (90°), цело време на застојот, за да не настане деформација на плаштот.

2. Процедура на запирање на Електро печка

- Престанок со шаржирањето, но одржување на напојувањето со електрична енергија,
- Празнење на металот преку прободните отвори за метал,
- Што е можно повеќе, празнење на троската преку прободните отвори за троска и одлагање на одлагалиште за троска,
- Празнење на троската преку прободните отвори за метал и одлагање на одлагалиште за троска, или во јамата во случај на несреќа,
- Чистење на опремата.

3. Процедура на запирање на Конвертор

- Конверторот ќе прекине со работа се додека има течен метал за рафинирање,
- Чистење на опремата.

4. Процедура на запирање на Холдинг печка

- Холдинг печката ќе прекине со работа се додека има ладен метал за рафинирање,
- Чистење на опремата.

Забелешка:

Снабдувањето со вода за ладење не смее да се прекине, се додека не се запре целата фабрика. После ова, цевоводите мора да се испразнат.

IV. КОНТИНУИРАН ПРЕСТАНОК СО РАБОТА НА ДЕЛ ОД КОМПАНИЈАТА – ПРИМЕР: РЕКУЛТИВАЦИЈА НА ДЕЛ ОД ОДЛАГАЛИШТЕТО ЗА ТРОСКА

Во текот на 2008 година Компанијата, со помош на Шумарскиот факултет- Скопје, направи студија за рекултивација на одлагалиштето за троска. Со оваа студија, сите места кои се предмет на размислување за рекултивација, треба да се исполнат со земја, согласно која, треба да се земат предвид следните работи:

- Кршење на првиот слој од троска (зацврстената кора),
- Терасирање на пределот
- Покривање на троската со хумусна почва ,
- Засадување со погодни видови на вегетација (багрем)

Бидејќи троската е инертен материјал, не е потребен мониторинг на водата.

Иако компанијата е насочена да изнаоѓа пазари и да ја извезува троската, со што ќе генерира приходи, согласно Оперативниот план од Дозволата, во 2013 година се изврши рекултивација на завршениот дел од старото одлагалиште за троска. Ова е дел кој е во близина на гробиштата на село Возарци. Со цел рекултивација да биде успешна, согласно студијата од Шумарски Факултет беше направено терасирање на наклонот, како и транспорт и распоредување на плодна почва. ФЕНИ, во тоа време, беше првата компанија во Македонија која изврши рекултивација на свое одлагалиште за троска.